

„Až Ti bude úzko, otoč se čelem ke slunci.
Všechny stíny budeš mít za zády.“

Jan Werich

Obsah:

Ohlédnutí za děním v SeniorCentru aneb co se stalo?.....	3
Plánované aktivity v létě aneb co se bude dít?	8
Krok k lepšímu životu v SeniorCentru Skuteč	9
Cestovatelské okénko	10
Rybaření	14
Rybolovné techniky	16
Chvilka poezie	21
Trochu teorie o běžných věcech	22
České vynálezy	25
Letní cestovatelský kvíz	28
Blahopřejeme.....	30
V minulých třech měsících jsme přivítali nové klienty	31
V uplynulém období nás opustili	31

Ohlédnutí za dním v SeniorCentru aneb co se stalo?

V měsíci březnu jsme oslavili Mezinárodní den žen. Během dopoledne k nám zavítaly děti z Mateřské školy Osady Ležáků s pásmem písniček. Po skončení programu předaly babičkám i dědečkům vlastnoručně vyrobené kytičky. Odpoledne proběhlo Music kino, kde nám pan Mach alias DJ Chopper zpříjemnil čas skladbami Hříbě, Mám malý stan, Babičko, nauč mě charleston, Pramínek vlasů, Směs hitů od Karla Gotta a dalšími.

Jako každý rok se i letos uskutečnila na hlavní jídelně budovy PE Velikonoční výstava. K vidění bylo mnoho krásných výrobků z naší Domácí dílny a Klubu šikovných rukou, kde se scházíme každý všední den nad šálkem kávy.

Velikonoční výstava

U příležitosti 600 let výročí upálení českého reformátora Jana Husa se naši klienti zúčastnili koncertního programu s názvem Pocta mistru Husovi, který se uskutečnil v kostele Nanebevzetí Panny Marie ve Skutči.

Začátkem dubna nás svým hudebním programem doplněným o kouzelnické triky pobavilo Duo Kondor.

Duo Kondor

Ve druhé polovině měsíce jsme navštívili město Proseč. Cílem našeho výletu se stalo unikátní velikonoční vejce upletené z proutí, které svou velikostí překonalo dosavadní český rekord. Vajíčko bylo vystaveno na prosečském náměstí v hnízdě ze sena a ozdobeno bylo 1691 kraslicemi. Měřilo 3,09 m na výšku a 6,58 m v obvodu.

Pletené velikonoční vejce v Proseči

Dubnové pálení čarodějnic nám zhatilo nepříznivé počasí, tak jsme si to vynahradili začátkem května, kdy jsme se sešli v prostoru pergol a za hudebního doprovodu pana Vávry s partnerkou zapálili hranici s čarodějnicí. S pásmem písní vystoupil náš pěvecký sbor Radost. Návštěvou nás poctila i skupina místních čarodějnic se svými košťaty.

V doprovodu aktivizačních pracovníků vyrazili klienti do nedaleké Luže na koncert Veselé Trojky Pavla Kršky známé z TV Šlágr. V polovině května proběhl na jídelně budovy DD Jarní rodinný koncert, který ocenili hlavně příznivci vážné hudby.

Pálení čarodějnic

Již tradičně jsme se zúčastnili Májového koulení v Heřmanově Městci. Do soutěžního klání v pétanque jsme vyslali dva soutěžní týmy ve složení Marie Boušková, Jitka Šedová, Kryštof Harant, Vladimír Holub, Zdeněk Kyndl, Jan Amos Pachel a Bohumír Sochor. Naše výprava byla úspěšná, vysoutěžili jsme si krásné čtvrté místo.

Plánované aktivity v létě aneb co se bude dít?

Červenec

Výlet – Modelové království Žďár nad Sázavou

Výlet – ZOO Jihlava

Srpen

Povídání o bylinkách s paní Burgerovou

Výlet – Veselý Kopec

Září

14. 9. 2016 ve 14.00 hod. Oslava výročí 20 let Penzionu
se Ševcovankou

Pravidelné nákupní výlety

Termíny jednotlivých akcí budou včas zveřejněny

Krok k lepšímu životu v SeniorCentru Skuteč

V uplynulém období jsme nainstalovali nové venkovní lavičky a nábytek do zahradního domečku, který je vám a vašim návštěvám k dispozici každý den od 9 do 18 hod. Do vybavení našeho zařízení přibyly konferenční stolky pro klienty a klozetová křesla. Na budovu DD byly pořízeny nové jídelní stoly. Do všech pokojů na budově PE byla zabudována nová bezdrátová signalizace pro přivolání pomoci.

Pro potřeby pečovatelské služby byl zakoupen nový osobní automobil Dacia Dokker.

Cestovatelské okénko

Něco z historie Proseče 2. část

V roce 1639 je založena novohradskými pány sklárna v Záboří. První odborníci v ní byli Němci, kteří učili zábořské a prosečské skláře. Sklárna byla zrušena roku 1727 a na jejím místě založen

novohradskou vrchností panský dvůr. Obce Paseky a Martinice postupně vznikaly v 17. a 18. století na vykácených plochách, na nichž bylo vytěženo dříví pro provoz sklárny. Na Posekanci začíná v roce 1828 pracovat nová sklárna, kterou založila paní hraběnka ze Chamaré, opět s německými skláři. Tato sklárna vyráběla sklo až do roku 1883, kdy byla vrchností uzavřena. Ale prosečtí skláři našli své uplatnění i nadále – Bohdan Kadlec, ředitel sklárny v Harachově a Alois Metelák, světoznámý sklář, působil v Železném Brodě jako ředitel sklářské umělecké školy.

V této době se v Proseči rozvíjejí řemesla a živnosti, organizované ještě v cechy. Hrabě Jan Ludvík Harbuval byl průkopníkem lnářství, podporoval pěstování lnu, jeho zpracování po domácnostech a výkup plátna, čímž obyvatelstvo prací v zimní době dostávalo možnost získat peníze a tak zlepšovat životní úroveň. Konkurencí textilního bavlnářského průmyslu však je zatlačeno tkaní lnu a tím i pěstování lnu. Rozšiřuje se výroba dýmek, vznikají dílny s celoročním provozem s více zaměstnanci a samostatné

pasírný. Dýmky kupují od výrobců obchodníci Kopperle v Záboří a Kadlec v Proseči. Šalamoun Kopperle vybudoval v Záboří v roce 1905 dýmkařskou továrnu, v níž pracovalo až 65 dělníků. Marie Kadlecová z Proseče dávala vyrábět ve velkém rozsahu dýmky podomácku. Vyrábějí se již z bruyeru. V Podměstí roku 1912 na místě olejny vystavěli továrnu na dýmky Josef Hemerka a Josef Vrabka, kteří předtím vyráběli v Schiffmannově továrně na Budislavské a na Horničce. Osamostatňuje se František Jarský, kolem 15 dělníků mají mistři Kučera a Mareš. Tak zde roste počet dělnictva z dýmkařských podniků, z lomů, lesních dělníků, ženy pracují jako dělnice domácí i tovární jak ve výrobě dýmkařské, tak ve vyšívání. V roce 1920 funguje v Proseči a Záboří již 6 továren na výrobu dýmek, které zaměstnávají kolem 400 lidí. Po druhé světové válce v roce 1945 v Proseči funguje 18 podniků na výrobu dýmek a Proseč se stává sídlem organizace „Společenstvo dýmkařů pro Čechy a Moravu“, která sdružuje na 120 členů. Mezi lety 1948 až 1953 jsou všechny továrny v Proseči novým politickým režimem znárodněny a většina z nich zlikvidována.

Obyvatelstvo se živilo zemědělstvím – pěstovali brambory, ječmen, oves a len, někteří přitom provozovali řemesla pro Proseč a okolí. Pokrok se v 2. polovině 19. století prosazuje i do zemědělství, Václav Vávra má v Proseči první hospodářské stroje (ruční mlátičku místo cepu, řezačku, fukar). Na podporu ovocnářství a zemědělství je v roce 1881 založen Hospodářský spolek a ovocná školka. Zábořští občané za starostování „rychtáře“ Josefa Macháčka v závěru století upravují rozsáhlou náves založením

okrasného sadu (zvaného později Rychtářovy sady) nad hostincem Bosna a ovocného sadu pod Bosnou. Od roku 1898 do roku 1906 je v provozu v Záboří družstevní mlékárna, v roce 1903 je provedena v Záboří a v Proseči regulace místního potoka Olšinka.

Na začátku 19. století je postavena první silnice přes Proseč z Nových Hradů na císařskou silnici do Borové. V padesátých letech se staví silnice na Litomyšl. Na konci 19. a začátku 20. století Proseč dostává další silniční spojení s Českou Rybnou a Perálcí. Objevují se první auta a od roku 1913 má Proseč první autobusové spojení na Skuteč a Vysoké Mýto.

Objevují se začátky veřejného kulturního života ve formě ochotnického divadla, které zde roku 1837-1838 organizoval tehdy student František Čupr, pozdější významný pedagog. Ruch revolučního roku 1848 a nadšení pro "konstituci" zasáhl i Proseč. Příčiněním světaznalého a pokrokového obchodníka, Josefa Vávry je založena měšťanská garda. Podstatným přínosem je zrušení roboty 7. září 1848, což je oslaveno v Proseči veselou slavností. Došlo k založení Svatojosefské jednoty se sídlem v bývalém Klugarově domě, který koupil roku 1893 královehradecký biskup Eduard Brynych, který do Proseče často zajížděl. Roku 1890 vzniká příčiněním Josefa Havlíka a Františka Vávry Sokol se sídlem ve Šteinerově hostinci. V Sokole pracuje i první stálý prosečský lékař MUDr. Josef Kubík, který zde na začátku devadesátých let otvírá ordinaci. Názorově a politicky je dělnictvo převážně pod vlivem křesťansko-sociálního směru (později lidová strana), jehož

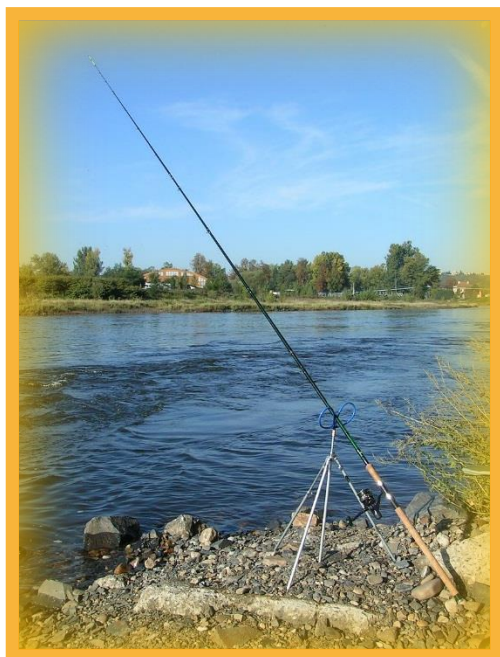
spolek zde vzniká roku 1906 a tělocvičná jednota Orel roku 1907, založená děkanem Martínkem.

V roce 1903 kupuje v Proseči stavení čp. 74 spisovatelka Teréza Nováková od řídícího učitele Bedřicha Svobody a vyličí život městečka v devatenáctém století ve svém románu Děti čistého živého a napíše zde romány Drašar, Jiří Šmatlán, Úlomky žuly a mnoho dalších děl. Z prosečských rodáků se ve světě uplatňují učitel a spisovatel Josef Soukal (1852-1928), jako první lesnický spisovatel Jan Theodorich Doležal (1847-1901), v Praze jako profesor české techniky Antonín Vávra. V kultuře pracuje intenzívně řídící učitel Antonín Trkal (v Proseči v letech 1907-1920), hraje hodně divadlo, sbírá materiál z přírodopisu i z dějin Prosečska, z něhož vyroste několik kronik. V Praze František Čupr spisem Učení staroindické zakládá naši indologii.

(pokračování v příštím čísle)

(zdroj: www.mestoprosec.cz)

Rybaření

Rybaření je záliba i sport spočívající v lovu ryb na udici. Někdy se označuje také pojmem rybolov, ačkoliv tento termín může znamenat i průmyslový odchyt či výlov ryb z moří a rybníků. Je založeno na přirozené potřebě ryb přijímat potravu. Účelem je přimět rybu, aby spolkla nástrahu, v níž je ukrytý háček. Rybáře v České republice sdružují organizace Český rybářský svaz a Moravský rybářský svaz, které také obhospodařují většinu rybářských revírů.

Ryby pomocí udic s háčky chytali již starověcí Číňané, Egypťané, Řekové a Římané ale také američtí indiáni, kteří vynalezli umělé dřevěné rybky. Naproti tomu umělé mušky jsou poprvé doloženy ve 2. století v Thrákii. Dávnou tradici mají i kovové třpytky, nejstarší doklady jsou datovány do 11. století.

První kniha o sportovním rybolovu, *The Treatyse on Fysshynge with an Angle*, byla napsána v Anglii roku 1496 a její autorkou byla řádová sestra Juliana Bernersová. Větší proslulosti však dosáhl spis *The Complete Angler* od Isaaca Waltona z roku 1653. Ryby se v této době chytaly pouze na bič, tj. s prutem bez navijáku. Již v alžbětinské Anglii však byly známy různé tvary splávek a dokonce i teleskopický rybářský prut. Naviják byl vynalezen rovněž v Anglii na konci 17. století a jeho vzorem byl rumpál. Vynález

navijáku předznamenal velký rozvoj sportovního rybaření v 19. století. V českém prostředí se sportovní rybolov rozvíjel až od 19. století.

Ve sportovním rybářství se uplatňuje většina druhů sladkovodních i mořských ryb, kromě těch nejmenších, jež není možno lovit udicí a kromě druhů chráněných zákonem. Sladkovodní ryby se tradičně rozdělují podle druhu přijímané potravy na dravé, všežravé a býložravé. Dravé ryby se chytají na živočišné (živá a mrtvá rybka, v mimopstruhových vodách též červi, hmyz) nebo umělé nástrahy (třpytky, umělé rybky, umělé mušky, gumové nástrahy). Všežravé ryby tvoří nejpočetnější skupinu. Živí se bezobratlými živočichy i rostlinami. Chytají se na živočišné (červi, hmyz) i rostlinné nástrahy. Býložravých ryb je poměrně málo druhů, chytají se hlavně na vodní rostliny (amur bílý, ostroretka stěhovavá). Zvláštní skupinu tvoří ryby, které se živí planktonem (sính, tolstolobík), jejichž lov na udici je problematický.

Rybolovné techniky

Plavaná je jednou ze základních technik lovu ryb na udici a je to královská disciplína v lovu ryb udicí. Spočívá v umístění nebo vedení přirozené nástrahy ve vodním sloupci, tzn. v libovolné hloubce od hladiny až po dno. Plavaná je, co se týče vybavení, nejjednodušší rybářskou disciplínou. Lze ji provozovat pouze pomocí prutu, vlasce, zátěže (olůvka) a háčku. V tomto případě se použitá nástraha pohybuje podle své hmotnosti (přesněji hustoty) – lehčí nástrahy (zejména pečivo) plavou na hladině, těžší (např. ovoce, červi, žížaly) klesají ke dnu. Typicky se ovšem při plavané používá splávek, což je součást udice (sestavy), která drží nástrahu v určité pevně nastavené hloubce. Pomocí něj lze nástrahou velmi jemně manipulovat a umisťovat jí. Čím dále je splávek od háčku, tím je hlubší ponor nástrahy. Splávek také slouží jako indikátor záběru ryby.

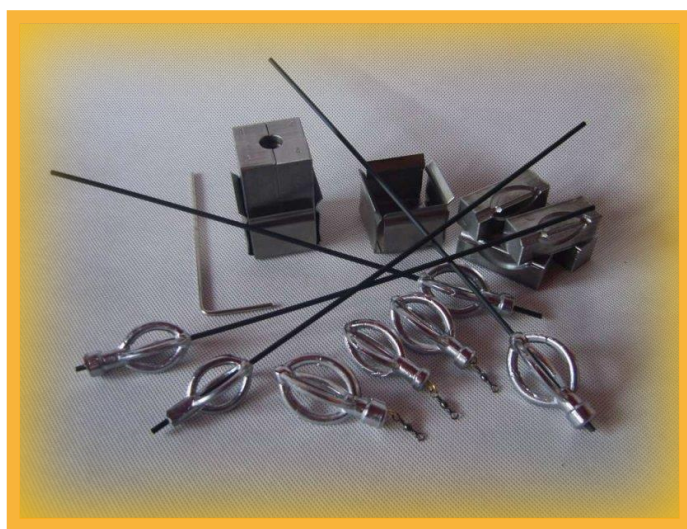

Při lovu na tzv. bič (prut bez oček) se nepoužívá naviják, přičemž vzdálenost nástrahy od břehu je omezena délkou prutu. Ten může měřit i více než 10 metrů. Díky moderním technologiím a výzkumu v oblasti materiálů (uhlíková a kevlarová vlákna) se především v zahraničí běžně používají pruty bez navijáku v délkách 13,0 a 14,5 m. V tuzemsku jsou pak tyto pruty doménou především závodní plavané, hlavním důvodem malé rozšířenosti je vyšší pořizovací cena a také náročnost na ostatní vybavení,

potřebné pro lov touto metodou. Není ale pravdou, že u prutu bez navijáku lze lovit pouze malé ryby. V případě většího úlovku je ryba zdolávána pomocí latexového amortizéru, který je instalován v koncové části prutu (nejčastěji v posledních 3 m). Amortizér (latexové vlákno, duté nebo plné, s průměrem od 0,7 mm do 3,0 mm) má roztažnost až 800 % a při správné manipulaci s prutem je možné zdolat i ryby těžší než 5 kg.

Nejčastějším indikátorem záběru u plavané je již zmíněný splávek. Splávky se vyrábějí nejčastěji ze dřeva nebo z plastu. Používají se nejčastěji pestré barvy, aby byl splávek dobře vidět. Při lovu bez splávku na hladině se je možné orientovat přímo pohledem na nástrahu, případně napínáním vlasce.

Na plavanou lze lovit všechny druhy ryb žijících v České republice. Loví se takto zejména kaprovité ryby na přirozené nástrahy a dravé ryby (převážně na živou rybičku).

Položená je jednou z technik lovu ryb na udici. Rybáři je často označována jako lov na těžko, což vychází z mnohdy značných hmotností koncových zátěží. Spočívá v umístění přirozené nástrahy na dně, kde je přidržována vlastní

vahou nebo dodatečnou zátěží (obvykle olověnou). Základní vybavení na položenou se velmi podobá vybavení na

plavanou. Na rozdíl od ní se však téměř výhradně používá naviják, který umožňuje nahazovat do značných vzdáleností od břehu (i kolem 100 metrů, především při lovu trofejních kaprů). Důležitou součástí udice je zátěž, která přidržuje nástrahu na dně. Používají se zejména olověné zátěže různých tvarů, velikostí a hmotností. Pro stojaté vody je to obvykle 10-20 g, na silně proudících řekách ovšem není výjimkou ani zátěž o hmotnosti 200 g. Při lovu na položenou se záběr ryby indikuje mnoha různými způsoby. Asi nejrozšířenější je čihátko (lidově „policajt“), které funguje tak, že „vyjede“ nahoru a ťukne do prutu. V poslední době se také často používají tzv. swingery a indikátory záběru s příposlechem (lidově „pípáky“). Záběr lze také poznat podle pohybu špičky prutu nebo vlasce, pokud je během lovu držen mezi prsty. Dále také bzučením navijáku.

Na položenou lze, podobně jako na plavanou, lovit cíleně téměř všechny druhy ryb žijících v České republice. Výjimkou jsou pouze druhy žijící výhradně u hladiny a v horní části vodního sloupce, jako např. ouklej. Loví se takto zejména kaprovité ryby na přirozené nástrahy (včetně největších exemplářů kaprů) a také dravé ryby (štika, candát, sumec) na živou nebo mrtvou rybičku.

Přívlač je rybolovnou technikou určenou výhradně pro lov dravých ryb. Spočívá ve vedení umělé nástrahy tak, aby imitovala pohyb živočicha, který slouží jako potrava příslušné dravé rybě. Základní výbavou na přívlač je rybářský prut, obvykle v délkách 1,5-2,7 m, naviják, vlasec (často s koncovým ocelovým lankem, kvůli možnosti

překousnutí vlasce) a nejrůznější druhy umělých nástrah. Mezi ty nejobvyklejší patří třpytky, woblery, twistery a další. Lze vláčet také mrtvou rybkou nebo její část. K indikaci záběru není potřeba žádné vybavení, pozná se podle trhnutí a zvýšeného tahu vlasce. Poznat správně záběr při přívlači je především záležitost citu a zkušeností. Přívlačí lze cíleně lovit všechny dravé ryby žijící v České republice. Jedná se především o štika, sumce, candáta, bolena a okouna.

Muškaření je způsob sportovního lovu ryb, rybolovná disciplína. Při muškaření je nástraha - umělá muška nahazována pomocí muškařské šňůry a prutu do místa lovu.

Takto lze ulovit většinu ryb, a to jak sladkovodních, tak mořských. Při muškaření se používají speciální rybářské potřeby, jako je muškařský prut, muškařský naviják, muškařská šňůra a nástrahy, které jsou vyráběny z umělých nebo přírodních vazacích materiálů. Muškařské nástrahy se souborně nazývají umělé mušky, ale mnohdy nenapodobují jen samotný hmyz a jeho vývojová stadia, ale i ostatní organismy (živočichy i rostliny).

Podle Rybářského řádu je „Muškaření“ lov dle výše popsaného způsobu a techniky, ale jako nástraha se použije živý nebo mrtvý hmyz. Použije-li se umělá muška imitující hmyz nebo jiné organizmy, pak je lov definován jako Lov na umělou mušku. Jezerní muškaření je prováděno na stojatých vodách, nejčastěji nádržích, rybnících a jezerech - odtud název jezerní. Loví se většinou s delšími muškařskými pruty (2,7-3,05 m) a muškařskými šňůrami. Samotný lov je prováděn buď ze břehu, nebo z vody - za pomoci plavidel (lod', belly-boat), nebo broděním.

Říční muškaření – muškaření na tekoucích vodách. V našich podmínkách je prováděno nejčastěji broděním, kdy rybář stojí ve vodě oblečen do speciálních brodících kalhot a brodících bot. Lov ze břehu je také možný, je však méně obvyklý. V zahraničí se často loví na řekách i z lodí (USA, Kanada, Rusko, Skandinávie), tento způsob není u nás moc rozšířen. Typickým představitelem muškařských prutů na řeku je prut o délce 2,75 m. Při lovu lososů a mořských pstruhů se používají tzv. dvojruční (obouruční) muškařské pruty v délkách od 3,6-4,2 m.

(zdroj: www.wikipedia.com)

Chvilka poezie

Kouzlo lesa

Franz Xaver Ludwig

Jak sladké je, snít si jen
v lese, kde blaze, klid,
kde ve vršcích jedlí sen
se s nimi houpe skryt;

kde zeleň smrků vlní
dech větru, slyš jej dout,
kde lesní zvuky plní
každý voňavý kout.

V čarodějném tichu
je krásný obraz tkán,
pupeny, stromů pýchu,
obdařil dechem Pán.

A přes vrcholky stromů
tam šepot přelétá,
mezi jich kmeny k tomu
zní šelest po léta.

Jak sladké je, v lese pět
s citem zbožnou píseň,
jež jak perut' zahánět
andělská

Zní v hlavě zpěvy ptačí,
spí v trávě zrosen květ,
hled' tam, kam zrak tvůj stáčí
se oblohy modř skvět.

Proto bloumám lesy rád,
kde je tak blízko Bůh
a vždy se snažím pískat
jak pěnkava, můj druh.

(z němčiny přeložil O. Simm, přebásnil M. Sekyra, báseň F.
X. Ludwiga vyšla v roce 1892 ve sbírce Im Fliederbusch – V
šeříkovém háji)

Trochu teorie o běžných věcech

Fotografie

Fotografie je proces získávání a uchování obrazu za pomoci specifických reakcí na světlo, a také výsledek tohoto procesu. Zahrnuje získání záznamu světla tak, jak jej odrážejí objekty, na světlocitlivé

médium pomocí časově omezené expozice. Proces je uskutečněn mechanickými, chemickými nebo digitálními přístroji – fotoaparáty. Praktická lidská činnost, při které je tento proces uskutečňován se obvykle nazývá fotografování.

Slovo fotografie pochází z řeckých slov φως fós („světlo“) a γραφίς grafis („štětec“, „psací hrot“) nebo γραφή grafê, což dohromady dává „kreslení světlem“ nebo „zprostředkování pomocí obrysů“. Pravděpodobně poprvé termín fotografie použil John Herschel 14. března 1839.

Fotografie se řadí mezi zobrazovací technologie a už od svých počátků se těší velkému zájmu vědců i umělců. Vědci používají fotografii pro přesný a věrný záznam skutečnosti, např. Eadweard Muybridge ve své studii o lidských a zvířecích pohybech z roku 1887. Umělci se stejně tak zajímali o věrnost zobrazení fotografie, ovšem zkoumali také další nabízející se možnosti než je pouhé zachycování obrazu reálného světa. Fotografii začala brzy využívat také armáda, policie a bezpečnostní složky.

Za první chemickou fotografií je považován snímek, který zhotovil roku 1826 francouzský vynálezce Nicéphore Niépce na vyleštěnou cínovou desku pokrytou petrolejovým roztokem. Vznikl ve fotopřístroji a čas expozice byl celých osm hodin za slunného dne. Tento zdlouhavý proces se ukázal býti slepou uličkou a Niépce začal experimentovat se sloučeninami stříbra, přičemž vycházel z poznatků Joana Heinricha Schultze, který zjistil, že směs křídly a stříbra tmavne, pokud je osvětlena. Niépce a umělec Jacques Daguerre zdokonalili existující proces na bázi stříbra společně. V roce 1833 Niépce zemřel a nechal své poznámky Daguerrovi. Ten učinil dva klíčové objevy. Zjistil, že pokud stříbro nejprve vystaví jódovým parám, pak snímek exponuje a nakonec na něj nechá působit rtuťové výpary, získá viditelný a nestálý obraz. Ten pak lze ustálit ponořením desky do solné lázně. V roce 1839 Daguerre oznámil, že objevil proces využívající postríběnou měděnou desku, nazval jej daguerrotypie. Podobný proces dodnes využívají fotoaparáty Polaroid.

Na druhé straně kanálu La Manche, William Fox Talbot objevil již dříve jiný způsob, jak ustálit obraz získaný pomocí stříbrné expozice, ale udržoval jej v tajnosti. Poté, co četl o Daguerrově vynálezu, Talbot svůj proces zdokonalil tak, aby byl dostatečně rychlý a citlivý pro snímání lidí, a v roce 1840 oznámil vynález calotypie. Listy papíru potáhl vrstvou chloridu stříbrného pro vytvoření okamžitého negativního obrazu, který může být použit k vytvoření libovolného množství kopií, což se podobá

i dnešnímu běžnému negativnímu procesu. Později Talbotův proces zdokonalil George Eastman a ten je používán dodnes.

Fyzikální princip barevné fotografie poprvé předvedl James

Clerk Maxwell v Londýně 17. května 1861. Promítl na plátno současně tři černobílé snímky barevné řádové stuhy přes červený, zelený a modrý filtr, které byly předtím exponovány přes filtry stejných barev.

Prokázal tak princip

aditivního míchání barev. Ve skutečnosti však byla použita exponovaná fotocitlivá emulze necitlivá na červenou barvu. Místo červené byla na snímku přes červený filtr exponována okem neviditelná ultrafialová část spektra. Prakticky však byla tato technika kvůli své komplikovanosti nepoužitelná.

Na výzkumy Jamese Maxwella navázal Louis Ducos du Hauron Od roku 1862 pracoval několik let na praktickém způsob záznamu barevných fotografií pomocí dvou barevných systémů: subtraktivního (žlutá, azurová, purpurová) a aditivního (červená, zelená, modrá) barevného systému. Roku 1868 tyto metody patentoval. Osvítil bromostříbrnou kolodiovou desku výtažkovými filtry a zhotovil tak diapozitivy zabarvené do červena, modra a žluta. Tyto tři části pak musely být k získání konečné fotografie zcela přesně položeny přes sebe. Kvůli vysokým nákladům této metody se však v praxi mnoho nepoužívala.

(zdroj: www.wikipedia.com)

České vynálezy *Hromosvod*

Hromosvod, vzácněji nazývaný bleskosvod, je zařízení, které vytváří umělou vodivou cestu k přijetí a svedení bleskového výboje do země. Používá se jakožto ochrana budov a dalších objektů před poškozením tepelnými a mechanickými účinky blesku, tj. před jejich požárem nebo mechanickým poškozením.

Hromosvody řadíme do systémů vnější ochrany před bleskem. Hromosvod vynalezl v polovině 18. století v Evropě premonstrát Prokop Diviš, který ve své farní zahradě v Příměticích blízko Znojma umístil v roce 1754 první hromosvod. Ve světě platí za vynálezce hromosvodu také americký vědec a politik Benjamin Franklin, který kolem roku 1750 prováděl podobné experimenty. První hromosvod na území Českého království, který byl umístěn na stavbě, byl instalován na zámku v Měšicích roku 1775.

Hromosvod se zřizuje zejména na objektech, kde by mohl výboj blesku ohrozit zdraví nebo životy osob (bytové domy, nemocnice, školy), způsobit poruchu (elektrárny, plynárny, vodárny, nádraží), působit hospodářské či kulturní škody (výrobní haly, muzea, archivy), na objektech, které sousedí s objekty významnými a v případě zásahu bleskem by je mohly ohrozit požárem.

Mezi zemí a bouřkovým mrakem může během bouřky vzniknout rozdíl elektrických potenciálů. Překročí-li rozdíl těchto potenciálů elektrickou pevnost vzduchové vrstvy mezi takovýmto mrakem a zemí, dojde k elektrickému bleskovému výboji. K tomuto výboji dojde v místě, kde je vzduchová vrstva mezi zemí a mrakem nejtenčí. Proto bleskem bývají zasažena nejčastěji vyvýšená místa v krajině, např. stromy nebo budovy. Hromosvod využívá této zákonitosti. Lze jej obecně popsat jako elektricky vodivý předmět umístěný ve výšce nad chráněným objektem a vodivě spojený se zemí. Tím, že je hromosvod umístěn nad chráněným předmětem, se zvyšuje pravděpodobnost, že blesk zasáhne hromosvod (který bezpečně svede potenciál blesku do země) a nikoli objekt nacházející se pod hromosvodem.

Každý hromosvod má tři hlavní části – jímací zařízení (jímač), svod a uzemnění. Jímač zajišťuje zachycení blesku. Bývá umístěn nejčastěji na vrcholu chráněného objektu, výše než nejvýše umístěné části objektu, neboť blesk má tendenci zasáhnout nejvýše umístěné předměty. Svod je elektrický vodič, který vodivě spojuje jímač blesku s uzemněním. Bývá proveden nejčastěji ve formě charakteristických ocelových lan vedených svisle na vnějších stěnách objektu od střechy směrem k zemi. Uzemnění tvoří nejčastěji pásy ze zinkované oceli zakopané v zemi podél objektu.

Svod spojuje jímací soustavu s uzemněním (zemniči). Svody mohou být strojené, vodiči vedenými na povrchu objektu či v omítce, nebo náhodné (využití stávajících prvků konstrukce objektu - ocelových sloupů, výztuže atd.) Počet

svodů se řídí obvodem půdorysu chráněného objektu. Na každých započatých 30 m obvodu půdorysu objektu náleží jeden svod. Je-li půdorysný obvod menší než 30 m, musí být objekt vybaven alespoň dvěma svody. Je-li objekt vyšší než 30 m, umísťuje se jeden svod na každých 15 započatých metrů jeho půdorysného obvodu. Svod, je-li veden po povrchu střechy, může sloužit také jako jímač.

Uzemnění může být provedeno zemnicími tyčemi, deskami, dráty, či pásky, uloženo v zemi, nebo v základovém betonu. Svodové vodiče jsou se zemniči spojeny rozpojitelnými šroubovacími svorkami.

Kromě „klasických“ hromosvodů (Franklinova typu – hřebenové, mřížové, tyčové, oddálené, stožárové, závěsové, klecové) existují tzv. hromosvody aktivní (zařízení se včasnou emisí výboje, PDA). PDA jsou tvořena aktivním jímačem a svodem podobně jako u Franklinova typu. Aktivní jímač vytváří elektrický potenciál, který při včasné emisi stáhne výboj bouřkového mraku do aktivního jímače na základě ochranného poloměru jímače. Takovýto typ hromosvodu bývá použit u otevřených prostorů a velkých objektů. Dle různých typů jímačů je možné chránit různě velké objekty. PDA byla testována v různých laboratořích, kde prokázali jejich účinnost. Veškeré funkční aktivní hromosvody jsou testovány a certifikovány. V dnešní době existuje už mnoho firem, které vyrábí aktivní jímače PDA. PDA je schopný svést mnoho výbojů za sebou. Je často použit na památných objektech, jelikož není nutné použít mnoho drátových svodů.

(zdroj: www.wikipedia.com)

Letní cestovatelský kvíz

1. Jak se jmenuje známý prales na Šumavě?

- a) Plechý b) Boubín c) Třístoličník

2. Jaká oblast Česka je nejvíce známá jako vinařská?

- a) Jižní Morava b) Jižní Čechy c) Východní Morava

3. Kde se nachází nejstarší most?

- a) Praha b) Písek c) Tábor

4. Jak se nazývá místo v Českém ráji, které je i jeho symbolem?

- a) Trosky b) Prasky c) Plesky

5. Kde stojí chrám sv. Víta?

- a) Brno b) Praha c) Plzeň

6. Nejvyšší hora ČR je?

- a) Plechý b) Sněžka c) Praděd

7. Které město je spjato s pivem?

- a) Jihlava b) Plzeň c) Blatná

8. Kde se nachází Svatá Hora?

- a) Ostrava b) Příbram c) Mariánské lázně

9. Hrad Točnick stojí u jakého města?

- a) Beroun b) Pardubice c) Vyškov

10. Máchovo jezero je v jakém kraji?

- a) Libereckém kraji b) Jihočeském kraji c) Na Vysočině

11. Které město je zapsané na seznamu českého dědictví UNESCO?

- a) Pardubice b) Opava c) Telč

Správné řešení: 1b, 2a, 3b, 4a, 5b, 6b, 7b, 8b, 9a, 10a, 11c

(zdroj: <http://tn.nova.cz/clanek/zpravy/zajimavosti/letni-cestovatelsky-kviz-jak-dobre-znate-cesko-republiku.html>)

Blahopřejeme

všem oslavencům a oslavenkyním, kteří oslavili nebo blízké době oslaví své narozeniny:

Červen

Hnízdilová Vlasta
Pírková Zdeňka
Kopecká Olga
Talácková Libuše
Štollhofová Marie
Bureš Jan
Dopita Pavel
Pelikán Lubomír
Haláková Libuše
Doležal Jaroslav
Cachová Anna
Málek Lubomír

Srpen

Procházková Milada
Hromádková Zdeňka
Pražanová Anna
Hejduková Marie
Svoboda Josef
Boušková Marie
Buňková Stanislava
Marková Bohumila

Červenec

Hejduk Karel
Štěpánková Anna
Hejzlarová Zdeňka
Diblíková Věra
Tichá Miloslava
Menšíková Anna
Štěpánek Zdeněk
Krajíčková Květoslava
Hauptmannová Anna
Šilha Václav

V minulých třech měsících jsme přivítali nové klienty

Trojtlerová Vlasta
Půlpán Bohumil
Pelikán Lubomír
Pelikánová Marcela
Ondráčková Božena
Šilha Václav
Prchalová Miloslava
Jožák Jaroslav
Štěpáková Anna
Dymák Josef

Pan Mládek Miloslav, Zajíček Vlastimil a Stránský Ladislav ukončili pobyt v SeniorCentru Skuteč na vlastní žádost. Tímto jim přejeme hodně zdraví a ať se jim daří.

V uplynulém období nás opustili

Cepl Josef
Jůn František
Stehno Jaroslav
Stará Jaroslava
Sýkorová Hana
Polívková Marie
Roudná Zdeňka

Vzpomínáme.

KAVÁRNA

Otevírací doba:

Pondělí 12.30 – 13.00

Úterý 12.30 – 13.00

Středa 12.30 – 13.00

Čtvrtek 12.30 – 13.00

Pátek 12.30 – 13.00

Kavárnu najdete v hlavní
jídelně střediska PE.

Zpravodaj vychází jako čtvrtletník SeniorCentra Skuteč.

Příspěvky můžete zasílat na email: Kasparova.Lenka@scskutec.cz